

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и обим примјене

Члан 1

(1) Методологијом за утврђивање регулаторног прихода јавног снабдјевача и регулисаних тарифа за снабдијевање електричном енергијом (у даљем тексту: методологија) прописују се правила у складу са којима:

1) јавни снабдјевач утврђује регулаторно дозвољени приход и накнаде за услуге које пружа као ималац лиценце за снабдијевање електричном енергијом,

2) јавни снабдјевач утврђује регулисане тарифе по којима снабдијева тарифне купце и квалификоване купце који изаберу тај начин снабдијевања, и

3) Регулаторна агенција за енергетику (у даљем тексту: Агенција) одобрава регулаторно дозвољени приход, накнаде и тарифе из тач. 1 и 2 овог става, или исте утврђује у складу са одредбама ове методологије.

(2) Накнаде и тарифе утврђене на основу ове методологије примјењују се на купце који су прикључени на:

1) мрежу средњег напона 35 kV,

2) мрежу средњег напона 10 kV, и

3) мрежу ниског напона 0,4 kV.

Сврха

Члан 2

Сврха ове методологије је да утврди:

1) методе за регулацију прихода, накнада и тарифа,

2) начин утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за сваку годину регулаторног периода,

3) критеријуме за утврђивање оправданости трошкова и прихода,

4) елементе на основу којих се врши обрачун и плаћање услуга по одобреним цијенама и накнадама, ради обезбјеђења адекватног прихода јавног снабдјевача,

5) потребну документацију коју ималац лиценце треба да достави Агенцији уз захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода, цијена и накнада и уз захтјев за одобравање табела са цијенама, као и начин њиховог достављања,

6) поступак подношења захтјева за одобравање регулаторно дозвољеног прихода, цијена и накнада и табела са цијенама, разматрање и поступак доношења одлуке,

7) категорије купаца зависно од начина мјерења, и

8) тарифне елементе зависно од периода коришћења електричне енергије.

Принципи

Члан 3

Ова методологија се заснива на принципима:

1) једнаког третмана тарифних купаца и квалификованих купаца прикључених на дистрибутивни систем који су се определијели за снабдијевање код јавног снабдјевача,

2) утврђивања цијена, накнада и тарифа на транспарентан и непристрасан начин на основу објективних и недискриминаторних критеријума,

3) утврђивања накнаде за снабдијевање на основу укупних оправданих трошкова пословања, амортизације и поврата на средства,

4) мониторинга поступака и мјера предузетих за набавку електричне енергије по најповољнијим цијенама, које су саставни дио регулисаних тарифа,

5) обезбјеђења да се регулисана дјелатност коју јавни снабдјевач обавља као јавну услугу врши на недискриминаторан, транспарентан и лако провјерљив начин, и

6) једнаког плаћања по мјерном мјесту за услуге које пружа јавни снабдјевач.

Изрази

Члан 4

Изрази употребљени у овој методологији имају следеће значење:

1) Метод "максимални дозвољени приход" је врста економске регулације која има за циљ да ограничи дозвољени приход енергетског субјекта и да повећа његову ефикасност примјењујући регулаторне периоде који су дужи од једне године, током којих је енергетском субјекту дозвољено да задржи уштеде од смањења трошкова пословања на

које може утицати, које Агенција узима у обзир приликом утврђивања дозвољеног прихода за наредни регулаторни период.

2) Регулаторни период је вишегодишњи период у току којег се елементи регулаторно дозвољеног прихода примјењују на нивоу утврђеном на почетку регулаторног периода, док се одређени елементи могу промијенити у складу са одредбама ове методологије.

3) Регулаторна година, односно година регулаторног периода, је дванаестомјесечни период који почиње 1. августа сваке године током регулаторног периода.

4) Текућа регулаторна година је година у којој се примјењује важећа одлука Агенције о утврђивању регулаторно дозвољеног прихода.

5) Претходна година је календарска година која претходи години у којој се подноси захтјев за одобравање регулаторног прихода и накнада.

6) IPC је аритметички просјек пројектованих стопа раста потрошачких цијена у Црној Гори за све календарске године у којима почињу регулаторне године, и које се објављују у документу смјернице економске политике за годину у којој почиње регулаторни период. За први регулаторни период IPC се утврђује на основу Смјерница економске политике за 2012. годину.

7) Пропорционални метод обрачуна амортизације је метод према којем је годишњи трошак амортизације по основном средству исти у току одобреног вијека трајања.

8) Трајна основна средства су средства евидентирана у финансијским исказима имаоца лиценце, која су у директној функцији обављања регулисане дјелатности.

Метод регулације

Члан 5

Код утврђивања регулаторно дозвољеног прихода примјењује се регулаторни метод "максимални дозвољени приход".

Регулаторни период

Члан 6

(1) Трајање првог регулаторног периода је три године.

(2) Трајање сваког наредног регулаторног периода Агенција ће посебном одлуком утврдити годину дана прије истека текућег регулаторног периода.

II. РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНИ ПРИХОД

Елементи регулаторно дозвољеног прихода

Члан 7

(1) Регулаторно дозвољени приход, као приход имаоца лиценце који се остварује обављањем регулисане дјелатности на годишњем нивоу, израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$RDP_t = TP_t + A_t + PS_t$$

гдје је:

RDP_t - регулаторно дозвољени приход,

TP_t - трошкови пословања за обављање регулисане дјелатности из члана 8 став 1 тачка 1 ове методологије,

A_t - амортизација утврђена за регулаторне потребе из члана 12 ове методологије,

PS_t - поврат на средства из члана 13 ове методологије,

t - година регулаторног периода.

(2) За транспоновање у накнаду за снабдијевање, регулаторно дозвољени приход из става 1 овог члана, за сваку годину регулаторног периода умањује се за утврђене остале пословне, ванредне и ванпословне приходе из члана 17 ове методологије.

(3) Разлика између одобрених и остварених прихода и трошкова, као и разлика у остварењу одговарајућих билансних величина настала у току регулаторног периода, узмеће се у обзир приликом одобравања или утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за наредни регулаторни период у складу са одредбама ове методологије.

Трошкови пословања јавног снабдјевача

Члан 8

(1) Трошкови пословања јавног снабдјевача (ТП) обухватају:

- 1) фиксне трошкове пословања за регулисану дјелатност и
- 2) друге трошкове пословања.
- (2) Фиксни трошкови пословања за регулисану дјелатност обухватају техно-економски оправдане трошкове који су у функцији обављања регулисане дјелатности, одобрене за сваку регулаторну годину.
- (3) Трошкови пословања се исказују рачуноводственом документацијом, која се води у складу са законом којим је уређено рачуноводство, односно рачуноводственим стандардима који се примјењују у Црној Гори.
- (4) Ради оцјене оправданости трошка за обављање регулисане дјелатности, Агенција узима у обзир информације, податке и сазнања која је субјекат имао или морао имати у виду у вријеме када је трошак настао.
- (5) Обавеза ЈС је да докаже сврсисходност настанка трошкова пословања и оправда разлоге да буду надокнађени из тарифа.
- (6) Код утврђивања регулаторно дозвољеног прихода, у укупне трошкове пословања не укључују се:
  - 1) казне које изричу надлежни органи, као и камате на одложена, неизвршена и друга плаћања која се односе на неизвршавање обавеза из закључених уговора,
  - 2) трошкови накнаде штета, настали због пропуста ЈС, и
  - 3) други трошкови, уколико Агенција процијени да нијесу настали у сврху обављања регулисане дјелатности.
- (7) За потребе утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и ради стварања услова за повећање ефикасности фиксни трошкови се дијеле на:
  - 1) трошкове пословања који се могу контролисати, дефинисане у члану 9 ове методологије, и
  - 2) трошкове пословања који се не могу контролисати, дефинисане у члану 10 ове методологије.
- (8) Други трошкови пословања дефинисани су у члану 16 ове методологије и не утичу на накнаду јавног снабдјевача.

Трошкови пословања који се могу контролисати

Члан 9

(1) Трошкови пословања који се могу контролисати утврђују се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Трошкови пословања из става 1 овог члана за прву годину првог регулаторног периода израчунавају се примјеном сљедеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$TRK = T^z + T^{rdm} + T^{uti} + T^{bpo} + T^t + T^o$$

гдје је:

TRK - трошкови пословања који се могу контролисати,

T^z - трошкови зарада и других личних примања,

T^{rdm} - трошкови резервних дјелова и материјала,

T^{uti} - трошкови услуга трећих лица и матичне компаније,

T^{bpo} - трошкови текућих банкарских услуга, поштански трошкови и трошкови осигурања,

T^t - трошкови услуга телекомуникација,

T^o - остали трошкови пословања, које је Агенција прихватила као трошкове пословања који се могу контролисати.

(3) Приликом утврђивања трошкова из става 2 овог члана, за другу и сваку наредну годину регулаторног периода примјењује се сљедећа формула:

$$TRK_t = TRK_{t-1} * (1 + IPC - X)$$

гдје је:

IPC - стопа раста потрошачких цијена, (%)

X - фактор ефикасности, (%)

t - година регулаторног периода.

(4) Фактор ефикасности представља годишњу стопу повећања ефикасности пословања субјекта и утврђује се упоређивањем са фактором ефикасности који примјењују други регулатори за компаније са истим или сличним перформансама.

(5) За први регулаторни период биће примјенљив годишњи фактор ефикасности у висини од 1/2 ИПЦ.

(6) Повећање ефикасности пословања јавни снабдјевач може остваривати само уз задржавање или уз повећавање квалитета пружања услуге. Стандарде квалитета за услуге које пружа јавни снабдјевач, Агенција ће прописати посебним актом, у складу са Законом.

(7) Приликом утврђивања трошкова пословања из става 2 овог члана, подносилац захтјева примјењује сљедеће критеријуме:

- 1) трошкови треба да буду у складу са принципима из члана 3 ове методологије,
- 2) трошкови треба да буду неопходни за обављање регулисане дјелатности, тј. да одговарају доброј пословној пракси,
- 3) трошкови треба да обезбиједу обављање регулисане дјелатности на сигуран, квалитетан и ефикасан начин,
- 4) трошкови треба да одражавају процес реструктурирања електроенергетског сектора,
- 5) трошкови треба да буду усклађени са развојем тржишта,
- 6) захтијевани трошкови треба да одговарају односним планираним трошковима у бизнис плану, и

7) захтијевани трошкови треба да буду образложени на јасан и провјерљив начин, који документује њихову оправданост, укључујући користи за купце, уколико их има.

(8) Трошкове пословања из става 2 овог члана, Агенција одобрава или утврђује на основу анализе захтијеваних трошкова која укључује:

- 1) трошкови треба да буду у складу са принципима из члана 3 ове методологије,
- 2) провјеру примјењених критеријума из става 7 овог члана,
- 3) поређење са трошковима оствареним у најмање три претходне године,
- 4) поређење одобрених и остварених трошкова у претходном регулаторном периоду, по годинама и укупно за период,
- 5) поређење остварених и захтијеваних трошкова и њихово образложење, и
- 6) анализу могућности за повећавање ефикасности пословања као резултат остварења планираних инвестиција које имају за циљ смањење трошкова.

(9) Анализа захтијеваних трошкова из става 8 овог члана може да укључује:

1) коришћење релативних индикатора (јединични трошак) за одређене врсте трошкова јавног снабдјевача, њихово поређење по годинама и поређење са индикаторима компанија из региона које обављају исту енергетску дјелатност, уколико постоји јавна информација о тим трошковима,

2) циљеве ефикасности које одређују други регулатори, а односе се на смањење трошкова у сличним компанијама, и

3) друге методе за које Агенција сматра да су примјенљиве у зависности од расположивих података.

(10) Трошкови из става 2 овог члана утврђују се на основу документације достављене у складу са чланом 21 ове методологије и документације којом располаже Агенција.

(11) Уколико подносилац захтјева не достави потребну документацију и не образложи захтијеване трошкове на јасан и провјерљив начин, Агенција ће трошкове утврдити на основу расположиве документације.

(12) Изузетно од одредби ст. 2, 7, 8 и 9 овог члана, уколико су у регулаторној години која претходи првом регулаторном периоду остварени трошкови мањи од одобрених, за прву годину првог регулаторног периода трошкови из става 2 овог члана биће утврђени на нивоу остварених увећани за $\frac{1}{2}$ разлике између одобрених и остварених у претходној регулаторној години.

(13) Разлика између одобрених и остварених трошкова на крају регулаторног периода из става 2 овог члана је приход енергетског субјекта.

(14) Трошкови пословања из става 2 овог члана за прву годину наредног регулаторног периода утврђују се на основу просјечних трошкова остварених у трогодишњем периоду који претходи текућој регулаторној години увећани за $\frac{1}{2}$ разлике између одобрених и остварених за тај период, уколико су остварени трошкови нижи од одобрених.

(15) Уколико су остварени трошкови у току претходног регулаторног периода већи од одобрених, за наредни регулаторни период ови трошкови се утврђују у складу са ст. 7, 8 и 9 овог члана.

Трошкови пословања који се не могу контролисати

Члан 10

(1) Трошкови пословања који се не могу контролисати утврђују се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Трошкови пословања који се не могу контролисати израчунавају се примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$TPnk_t = Tpt_t + To_t$$

гдје је:

TPnk_t - трошкови пословања који се не могу контролисати,

Tpt_t - трошкови који се односе на порезе на имовину, таксе и накнаде у складу са законом,

To_t - остали трошкови пословања који се не могу контролисати у складу са законом,

t - година регулаторног периода.

(3) Агенција одобрава или утврђује трошкове из става 2 овог члана на основу достављене документације и образложења ових трошкова од стране имаоца лиценце.

Измјена регулаторног прихода у периоду важења

Члан 11

Уколико током периода примјене одобрених тарифа, усљед дејства околности које се нијесу могле предвидјети дође до промјене трошкова из чл. 10 и 16 ове методологије, на захтјев енергетског субјекта или на иницијативу Агенције, измјена регулаторног прихода, цијена и тарифа извршиће се у складу са Правилима за измјену регулисаних тарифа за снабдијевање електричном енергијом, а у складу са одредбама ове методологије.

Амортизација

Члан 12

- (1) Трошак амортизације утврђује се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.
- (2) Амортизација утврђена за регулаторне потребе утврђује се на основу:
- 1) вриједности трајних основних средстава,
  - 2) корисног вијека употребе трајних основних средстава, и
  - 3) примјене пропорционалне методе амортизације.
- (3) Вијек употребе трајних основних средстава одређује се на основу техничког и економског вијека употребе различитих група трајних основних средстава, садржаних у документацији коју енергетски субјекат доставља уз захтјев.
- (4) Амортизација се израчунава на сљедећи начин и исказује у еурима, (€):
- 1) За сваку годину регулаторног периода, осим у случају из из тач. 2 и 3 овог става примјењује се сљедећа формула:

$$A_t = (A_{tk}^o + A_{tk}^a - A_{tk}^{da}) * (1 + IPC)$$

гдје је:

A_t - амортизација, (€)

A_{tk}^o - годишња амортизација трајних основних средстава на почетку претходне године, (€)

A_{tk}^a - годишња амортизација основних средстава која су активирани у претходној години, (€)

A_{tk}^{da} - годишња амортизација основних средстава која су деактивирани у претходној години (отписана средства или средства која нијесу била у употреби), (€)

IPC - стопа раста потрошачких цијена.

2) За наредни регулаторни период након извршене процјене основних средстава амортизација се утврђује на вриједност основних средстава утврђену у складу са чланом 15 став 2 тачка 2 ове методологије.

3) За наредну годину регулаторног периода након извршене процјене основних средстава амортизација се утврђује на вриједност основних средстава утврђену у складу са чланом 14 став 2 тачка 3 ове методологије.

(5) Индексација са **ИПЦ** се неће примјењивати у случају ако није извршена процјена вриједности основних средстава у складу са роковима прописаним Законом.

Поврат на средства

Члан 13

- (1) Поврат на средства утврђује се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.
- (2) Поврат на средства је дио регулаторног прихода који се остварује по основу инвестираног капитала и израчунава се примјеном сљедеће формуле:

$$PS_t = ROS_t * SPK$$

гдје је:

PS_t - поврат на средства, (€)

ROS_t - регулаторна основа средстава, из члана 14 ове методологије, (€)

SPK - стопа поврата на капитал, из члана 16 ове методологије, (%)

t - година регулаторног периода.

Регулаторна основа средстава

Члан 14

- (1) Регулаторна основа средстава је вриједност средстава у односу на коју се рачуна поврат на инвестирани капитал, која се израчунава примјеном сљедеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$ROS_t = TOS_t^{net} + I_t + RK_t$$

гдје је:

ROS_t - регулаторна основа средстава,

TOS_t^{net} - нето вриједност трајних основних средстава,

I_t - вриједност инвестиција

RK_t - радни капитал,

t - година регулаторног периода.

- (2) Нето вриједност трајних основних средстава из става 1 овог члана (TOS_t^{net}) израчунава се на сљедећи начин и исказује у еурима, (€):

- 1) За сваку годину регулаторног периода, осим у случају из из тач. 2 и 3 овог става примјењује се сљедећа формула:

$$\mathbf{TOS}_t^{\text{net}} = (\mathbf{TOS}_{tk-1}^{\text{net}} + \mathbf{TOS}_{tk-1}^a - \mathbf{TOS}_{tk-1}^{\text{nu}} - \mathbf{KD}_{tk-1}^{\text{net}}) * (1 + \mathbf{IPC})$$

гдје је:

$\mathbf{TOS}_t^{\text{net}}$ - нето вриједност трајних основних средстава, (€)

$\mathbf{TOS}_{tk-1}^{\text{net}}$ - нето вриједност трајних основних средстава која су у функцији на почетку претходне календарске године укључујући нето вриједност капиталних доприноса, (€)

$\mathbf{TOS}_{tk-1}^a$ - нето вриједност трајних основних средстава која су активирана у току претходне календарске године, (€)

$\mathbf{TOS}_{tk-1}^{\text{nu}}$ - нето вриједност трајних основних средстава искључених из употребе у претходној календарској години, (€)

$\mathbf{KD}_{tk-1}^{\text{net}}$ - нето вриједност средстава стечених путем капиталних доприноса која су у функцији на крају претходне календарске године (грант, донација, средства која плаћа купац),

$\mathbf{IPC}$ - стопа раста потрошачких цијена.

2) За наредни регулаторни период након извршене процјене вриједности трајних основних средстава, нето вриједност тих средстава утврђује се на сљедећи начин:

а) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији најмање 6 мјесеци прије подношења захтјева из члана 20 ове методологије, нето вриједност трајних основних средстава за прву годину наредног регулаторног периода је нето вриједност коју је утврдила Агенција на основу процјене коју подноси ималац лиценце.

б) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији у року који је краћи од 6 мјесеци од дана подношења захтјева из члана 20 ове методологије, нето вриједност трајних основних средстава за наредни регулаторни период израчунава се у складу са тачком 1 овог става.

3) За наредну годину регулаторног периода након извршене процјене вриједности трајних основних средстава, нето вриједност тих средстава утврђује се на сљедећи начин:

а) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији најмање 10 мјесеци прије почетка наредне године регулаторног периода, нето вриједност трајних основних средстава за ту годину регулаторног периода је нето вриједност коју је утврдила Агенција на основу процјене коју подноси ималац лиценце.

б) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији у року који је краћи од 10 мјесеци прије почетка наредне године регулаторног периода, нето вриједност трајних основних средстава за ту годину регулаторног периода израчунава се у складу са тачком 1 овог става.

(3) Средства активирана у току претходне године се укључују у регулаторну основу средстава ако су обухваћена одобреним инвестиционим планом или су набављена уз претходну сагласност Агенције.

(4) Уколико ЈС одлучи да инвестира у основно средство које није обухваћено одобреним инвестиционим планом, потребно је да поднесе Агенцији захтјев за одобравање те инвестиције, који треба да садржи елементе који се достављају уз захтјев за одобравање инвестиционог плана.

(5) Индексација са **ИПЦ** се неће примјењивати у случају ако није извршена процјена основних средстава у складу са роковима прописаним Законом.

(6) Вриједност инвестиција за регулаторни период израчунава се на сљедећи начин и исказује у еурима, (€):

1) за прву годину регулаторног периода	$\mathbf{I}_1 = \mathbf{IT}_{tk-1} + 1/2 \mathbf{I}_{tk}$
2) за другу годину регулаторног периода	$\mathbf{I}_2 = \mathbf{IT}_{tk-1} + \mathbf{I}_{tk} + 1/2 \mathbf{I}_{tk+1}$
3) за трећу годину регулаторног периода	$\mathbf{I}_3 = \mathbf{IT}_{tk-1} + \mathbf{I}_{tk} + \mathbf{IT}_{tk+1} + 1/2 \mathbf{I}_{tk+2}$

гдје је:

$\mathbf{IT}_{tk-1}$ - инвестиције у току на крају године која претходи години подношења захтјева, (€)

$\mathbf{I}_{tk}$ - инвестициона улагања у години почетка регулаторног периода, (€)

$\mathbf{I}_{tk+1}$ - инвестициона улагања у години у којој почиње друга година регулаторног периода, (€)

$\mathbf{I}_{tk+2}$ - инвестициона улагања у години у којој почиње трећа година регулаторног периода, (€)

(7) Вриједност инвестиција из става 6 овог члана, за сваку годину регулаторног периода, умањује се за износ инвестиција у средства која су стављена у употребу.

(8) Уколико се током једногодишњег, двогодишњег или трогодишњег периода реализација сваке појединачне инвестиције оствари у обиму мањем од 50 % од одобрене за односни период Агенција ће искључити вриједност те инвестиције из основице за обрачун поврата и амортизације до стављања средства у функцију.

(9) За више обрачунати поврат на средства и амортизацију, који је настао по основу планиране инвестиције која није реализована у складу са ставом 8 овог члана, умањиће се регулаторно дозвољени приход за наредну регулаторну годину.

(10) Одредба става 8 овог члана неће се примјенити уколико усљед дејства више силе дође до кашњења у реализацији планираних инвестиција.

(11) У вези са ставом 8 овог члана, енергетски субјекат је дужан да квартално информира Агенцију о реализацији плана инвестиција.

(12) При утврђивању корекције из става 9 овог члана, узима се у обзир обим и почетак реализације сваке појединачне инвестиције.

(13) Уколико се у току године инвестициони план оствари у обиму мањем од 85 % од одобреног за ту годину, енергетски субјекат је дужан да уради измијењени инвестициони план и достави га Агенцији на одобравање.

(14) Уколико Агенција не одобри измијењени инвестициони план, предметна инвестиција ће се искључити из основе за обрачун поврата на средства до њеног завршетка, односно стављања у функцију.

(15) За сваку годину регулаторног периода радни капитал ће се утврдити у износу 1/8 укупних трошкова пословања из члана 8 став 1 ове методологије, одобрених од стране Агенције за годину регулаторног периода.

Стопа поврата на капитал

Члан 15

(1) Стопа поврата на капитал (СПК) утврђује се за регулаторни период као пондерисани просјек трошка капитала (PPTK) који укључује трошак власничког капитала и трошак позајмљеног капитала, пондерисаних према њиховом удјелу у укупном капиталу јавног снабдјевача, а израчунава се примјеном следеће формуле:

$$PPTK = \frac{1 + SP_{VK} * \frac{VK_{UDIO}}{(1 - SP)} + SP_{PK} * D_{UDIO}}{1 + IPC} - 1$$

PPTK - пондерисани просјечни трошак капитала (реални, прије опорезивања), (%)

SP_{VK} - стопа поврата власничког капитала (номинална, после опорезивања), (%)

VK_{UDIO} - власнички капитал као удио укупног капитала,

SP_{PK} - стопа поврата позајмљеног капитала (номинална), (%)

D_{UDIO} - позајмљени капитал као удио укупног капитала,

SP - стопа пореза на добит правних лица,

IPC - стопа раста потрошачких цијена.

(2) Стопа поврата власничког капитала (**SP_{VK}**) израчунава се примјеном следеће формуле:

$$SP_{VK} = rf + \beta * PRRT + PRZ$$

гдје је:

SP_{VK} - стопа поврата власничког капитала (номинална, после опорезивања), (%)

rf - стопа ослобођена ризика (номинална), (%)

β - бета компаније,

PRRT - премија ризика развијеног тржишта,

PRZ - премија ризика земље, (%).

(3) Елементи из формуле из става 2 овог члана израчунавају се на основу параметара са тржишта капитала у Црној Гори, а уколико то није могуће израчунавају се на основу параметара са развијених тржишта, из извора наведених у ст. 4, 5, 6 и 7 овог члана, уз прилагођавање условима у Црној Гори.

(4) Уколико се стопа ослобођена ризика (**rf**) не може утврдити на основу параметара расположивих у Црној Гори, онда ће ова стопа бити једнака просјечној годишњој стопи приноса на њемачке државне обвезнице за мјесец децембар претходне године са роком доспијећа од десет година. 1

(5) Бета компаније (**β**) представља ризик компаније поређен са ризиком укупног тржишта, а израчунава се примјеном следеће формуле:

$$\beta = \beta_{bd} * \left(1 + \frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}} \right)$$

гдје је:

β_{bd} - просјечна бета, рачуната без дуга, енергетских компанија на тржиштима у развоју².

$\frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}}$ - однос позајмљеног и власничког капитала утврђен од стране Агенције.

(6) Премија ризика развијеног тржишта (PRRT) је премија ризика капитала која се подразумева за S&P 500.³

(7) Премија ризика земље (PRZ) једнака је премији за ризик од неплаћања земље помноженој коефицијентом волатилности тржишта капитала у земљама у развоју.⁴

¹ Извор: <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>

² Извор: <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaemerg.xls>

³ Извор: <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls>

⁴ Исти извор као под³

(8) Како би се утврдио регулаторно дозвољени приход и осигурани услови за повећање финансијске ефикасности, Агенција је утврдила однос позајмљеног и власничког капитала за регулаторни период од 50:50.

(9) Стопа поврата позајмљеног капитала (**SP_{PK}**) утврђује се као збир стопе ослобођене ризика (**rf**) и премије ризика земље из става 7 овог члана.

Други трошкови јавног снабдјевача

Члан 16

Други трошкови јавног снабдјевача укључују:

- 1) трошкове на које субјекат може дјелимично утицати, а односе се на трошкове за набавку електричне енергије за испоруку по регулисаним тарифама, и
- 2) трошкове за плаћање накнада оператору преносног система, оператору дистрибутивног система и оператору тржишта.

Остали пословни, ванредни и ванпословни приходи

Члан 17

Остали пословни, ванредни и ванпословни приходи су приходи који нијесу посебно специфицирани, а могу се појавити у пословању.

Цијена електричне енергије за испоруку по регулисаним тарифама

Члан 18

(1) Цијена електричне енергије за испоруку купцима по регулисаним тарифама је просјечна пондерисана цијена из уговора, преговора, оквирних споразума или других докумената које је имаала лиценца закључио за набавку електричне енергије са домаћим произвођачима, трговцима на тржишту енергије и из увоза, и израчунава се за сваку годину регулаторног периода примјеном следеће формуле:

$$C e_t^{od} = \frac{\sum_{i=1}^n C e_t^i * E_t^i}{\sum_{i=1}^n E_t^i}, (\text{€/MWh})$$

гдје је:

$C e_t^{od}$ - одобрена цијена електричне енергије за испоруку по регулисаним тарифама, (€/MWh)

$C e_t^i$ - цијена електричне енергије за набавку из извора "и", (€/MWh)

E_t^i - електрична енергија за набавку из извора "и", (MWh)

n - број извора за набавку електричне енергије од домаћих произвођача, трговаца, на тржишту енергије и из увоза,

t - година регулаторног периода.

(2) Уколико документима из става 1 овог члана није покривен читав регулаторни период, при 3 Исти извор као у 2. утврђивању просјечне пондерисане цијене узете се у обзир и цијене утврђене на основу предвиђања достављених од стране имаоца лиценце, анализе кретања цијена на тржиштима у региону и Европи, као и других расположивих података који могу бити од користи за ове сврхе.

(3) Када јавни снабдјевач обезбјеђује електричну енергију за испоруку по регулисаним тарифама од домаћих произвођача, цијена електричне енергије се утврђује примјеном следеће формуле:

$$C e_t = f_u * C e_t^{EEX}$$

гдје је:

$C e_t$ - цијена електричне енергије из домаћих извора за испоруку по регулисаним тарифама,

EEX - цијена електричне енергије на Енергетској берзи у Лајпцигу (EEX: Phelix baseload, settlement price)

$C e_t$ утврђена за сваку годину регулаторног периода као просјек фјучерса објављених у мјесецу који шест мјесеци претходи почетку наредног регулаторног периода,

-фактор усклађивања цијене енергије из домаћих извора са тржишном цијеном, чија се почетна вриједност утврђује као однос цијене електричне енергије из домаћих извора која је важила у децембру 2011. године

f_u (34,7267€/MWh) и просјечне цијене фјучерса за електричну енергију на енергетској берзи у Лајпцигу (EEX:Phelix baseload, settlement price) за 2012. годину објављених у децембру 2011. године⁶, и који се, почев од друге регулаторне године, годишње увећава за 0,05 и,

t - година регулаторног периода.

(4) Када јавни снабдјевач купује електричну енергију за испоруку по регулисаним тарифама од трговаца, на тржишту енергије или из увоза, примјениће најбоље пословне праксе и мјере којима се обезбјеђује најприхватљивија регулисана тарифа за крајње купце.

(5) Агенција одобрава цијену из става 3 овог члана на основу документације коју је доставио имаалац лиценце у складу са чланом 21 ове методологије.

⁵ Извор:

<https://www.eex.com/en/Market%20Data/Trading%20Data/Power/Phelix%20Futures%20%7C%20Derivatives/Phelix%20Futures%20History%20%7C%20Derivatives/futures-historic/2011-12/F1BY/2012.01>

Извор:

<https://www.eex.com/en/Market%20Data/Trading%20Data/Power/Phelix%20Futures%20%7C%20Derivatives/Phelix%20Futures%20History%20%7C%20Derivatives/futures-historic/2011-12/F1BY/2013.01>

Извор:

<https://www.eex.com/en/Market%20Data/Trading%20Data/Power/Phelix%20Futures%20%7C%20Derivatives/Phelix%20Futures%20History%20%7C%20Derivatives/futures-historic/2011-12/F1BY/2014.01>

⁶ Извор:

<https://www.eex.com/en/Market%20Data/Trading%20Data/Power/Phelix%20Futures%20%7C%20Derivatives/Phelix%20Futures%20History%20%7C%20Derivatives/futures-historic/2011-12/F1BY/2012.01>

Алокација елемената регулаторно дозвољеног прихода

Члан 19

Алокација елемената регулаторно дозвољеног прихода за утврђивање цијена прописана је у Додатку који је саставни дио ове методологије.

III. ПОСТУПАК ОДОБРАВАЊА ИЛИ УТВРЂИВАЊА РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНОГ ПРИХОДА, НАКНАДА И ТАРИФА

А) Поступак одобравања или утврђивања регулаторно дозвољеног прихода

Подношење захтјева

Члан 20

(1) Захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода, цијена и тарифа за регулаторни период подноси се у писаној форми, са документацијом у два примјерка, овјереном и потписаном од стране јавног снабдјевача.

(2) Сва документа достављају се у електронској и у штампаној форми. Уколико се документа достављају електронским путем, оригинале докумената треба доставити у року од три дана.

Садржај захтјева

Члан 21

(1) Захтјев из члана 20 став 1 ове методологије за одобравање регулаторно дозвољеног прихода јавног снабдјевача, ималац лиценце доставља на Обрасцу С који се објављује на интернет страници Агенције.

(2) Ималац лиценце уз захтјев доставља сљедећу документацију:

1) финансијски извјештај за претходну финансијску годину,

2) бизнис план за наредни регулаторни период, по годинама, који садржи:

а) пројекције финансијских исказа,

б) пројекције капиталних улагања,

ц) пројекције отплате кредита намијењених финансирању планираних инвестиционих улагања и очекиваних користи од тих улагања,

д) пројекције физичких величина, и

е) пројекције трошкова пословања.

3) показатеље ефикасности пословања за претходне три године, као и пројекцију очекиваних индикатора за све календарске године током наредног регулаторног периода,

4) план инвестиција за сваку годину регулаторног периода, заједно са техничким описом за свако улагање, очекиваним датумом активирања сваког средства, техноекономском анализом оправданости пројектата, планом финансирања улагања, амортизационим планом за основна средства која ће бити изграђена, као и очекивани ефекти инвестиције који је Агенција претходно одобрила,

5) регистар основних средстава, са амортизационим планом,

6) пројекцију обрачуна нето вриједности трајних основних средстава за сваку календарску годину током наредног регулаторног периода,

7) попис свих дугорочних и краткорочних кредита које је ималац лиценце уговорио. За сваки кредит, ималац лиценце је дужан да достави податке о валути кредита, изворну вриједност кредита, вриједност кредита на крају сваке календарске године, каматну стопу и распоред отплате дуга,

- 8) детаљан обрачун захтијеваног регулаторног прихода и цијена, у складу са овом методологијом,
  - 9) уговоре, предуговоре, оквирне споразуме или друга документа у вези са набавком електричне енергије за снабдијевање тарифних купаца, којима ималац лиценце доказује да ће обезбиједити редовно, сигурно, поуздано и квалитетно пружање регулисане услуге,
  - 10) опис спроведених процедура за набавку електричне енергије за снабдијевање по регулисаним тарифама, и
  - 11) пројекцију цијена за константну електричну енергију на енергетској берзи (EEX) у Лајпцигу.
- (3) Ималац лиценце уз захтјев може доставити и друге податке који су од значаја за утврђивање регулаторно дозвољеног прихода и цијена.
  - (4) Ималац лиценце је дужан да достави и друге податке на захтјев Агенције, који могу бити потребни за доношење одлуке.
  - (5) У свим случајевима одобравања или утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и цијена Агенција има право, све до доношења коначне одлуке, да од имаоца лиценце захтијева достављање ажуриране документације која се доставља уз захтјев.
  - (6) Уколико енергетски субјекат не достави документацију прописану овим чланом, Агенција ће сама, поштујући начело опрезности, процијенити поједине трошкове и на основу тога донијети одлуку.

Разматрање захтјева

Члан 22

- (1) Агенција на својој интернет страници објављује захтјев имаоца лиценце за одобравање регулаторног прихода, цијена и тарифа, са поднесеном документацијом.
- (2) Мишљења и примједбе на захтјев из става 1 овог члана заинтересована лица могу доставити Агенцији у року од осам дана од дана његовог објављивања.
- (3) Уколико је захтјев непотпун и нејасан, Агенција ће у року до 14 дана од дана пријема захтјева затражити од подносиоца захтјева да недостатке отклони и обавјештење о томе објавити на интернет страници.
- (4) Подносилац захтјева је дужан да недостатке у захтјеву отклони у року од 10 дана од дана пријема поднеска из става 3 овог члана.
- (5) Уколико подносилац захтјева не отклони недостатке у року из става 4 овог члана, Агенција ће одбацити захтјев и акт о одбацивању захтјева објавити на интернет страници.

Утврђивање регулаторно дозвољеног прихода и накнаде за снабдијевање у случају одбацивања захтјева

Члан 23

- (1) Уколико захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода и цијена буде одбачен у складу са чланом 22 став 5 ове методологије, Агенција ће на основу документације коју је ималац лиценце дужан да достави у року који одреди Агенција, утврдити регулаторно дозвољени приход и накнаде за снабдијевање.
- (2) Уколико ималац лиценце не достави тражену документацију, Агенција ће одлуку донијети на основу расположиве документације.

Објављивање извјештаја

Члан 24

- (1) Извјештај о анализи документације са предлогом регулаторно дозвољеног прихода (у даљем тексту: Извјештај по захтјеву) Агенција објављује на интернет страници.
- (2) Мишљења и примједбе на извјештај из става 1 овог члана, заинтересована лица могу доставити Агенцији у року од седам дана од дана његовог објављивања.

Разматрање извјештаја

Члан 25

- (1) Извјештај по захтјеву, са предлогом ставова по мишљењима и примједбама из члана 24 став 2 ове методологије, Одбор Агенције разматра на сједници која је отворена за подносиоца захтјева, друге енергетске субјекте и овлашћене представнике удружења купаца.
- (2) Позив за сједницу Одбора Агенције доставља се подносиоцу захтјева најкасније пет дана прије дана одржавања сједнице.
- (3) Обавјештење о одржавању сједнице Одбора Агенције објављује се на интернет страници.

Доношење одлуке

Члан 26

(1) На основу извјештаја и чињеница изнијетих на сједници из члана 25 став 1 ове методологије, Одбор Агенције доноси одлуку о одобравању или утврђивању регулаторно дозвољеног прихода и накнаде за снабдијевање и доставља је подносиоцу захтјева најкасније у року од пет дана од дана њеног доношења.

(2) Поред одлуке из става 1 овог члана, Агенција доставља подносиоцу захтјева:

- 1) Одлуку о одобреном регулаторном приходу и цијенама за коришћење преносног система,
- 2) Одлуку о одобреном регулаторном приходу и цијенама за коришћење дистрибутивног система, и
- 3) Одлуке о осталим накнадама (оператор тржишта, помоћне услуге и сл.) чије је утврђивање у надлежности Агенције, а саставни су дио регулисаних тарифа.

Б) Поступак одобравања и утврђивања табела са цијенама

Подношење табела са цијенама

Члан 27

(1) Јавни снабдјевач је дужан да у року од пет дана од дана пријема одлука из члана 26 ове методологије достави Агенцији табеле са цијенама ради одобравања.

(2) Табеле са цијенама обавезно садрже: категорије купаца, обрачунске елементе, јединице мјере, тарифна времена, тарифне ставове за енергију, цијене и тарифе за коришћење преносног система и за коришћење дистрибутивног система, накнаду за снабдјевача и друге накнаде у складу са Законом.

Разматрање табела са цијенама

Члан 28

(1) Уколико се након извршене анализе оцијени да су у табелама са цијенама, предложене накнаде и тарифе праведне, оправдане и прикладне, сагласно критеријумима утврђеним овом методологијом, Одбор Агенције разматра предлог табела са цијенама.

(2) Уколико се након извршене анализе оцијени да предложене цијене, накнаде и тарифе нијесу сагласне са критеријумима утврђеним овом методологијом, Агенција ће прецизно назначити измјене које треба извршити и наложити снабдјевачу да у року од пет дана од пријема обавјештења исте усагласи и измијењене табеле са цијенама достави Агенцији.

(3) Уколико јавни снабдјевач не достави измијењене табеле са цијенама у року из става 2 овог члана, или уколико достави табеле са цијенама које нијесу кориговане у складу са препоруком Агенције, табеле са цијенама неће бити одобрене.

(4) У случају из става 3 овог члана Агенција ће отклонити недостатке и утврдити табеле са цијенама.

Одлука о одобравању табела са цијенама

Члан 29

(1) Одбор Агенције доноси одлуку о одобравању табела са цијенама.

(2) Уколико Одбор Агенције не одобри табеле са цијенама, у року од пет дана донијеће посебну одлуку којом ће утврдити табеле са цијенама.

Објављивање одлука

Члан 30

Одлуке из члана 26 став 1 и члана 29 ове методологије објављују се у "Службеном листу Црне Горе" и на интернет страници Агенције.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Први регулаторни период

Члан 31

(1) Први регулаторни период, у складу са овом методологијом, почиње 01. августа 2012. године.

(2) Захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода за први регулаторни период ималац лиценце је дужан да поднесе најкасније до 30. марта 2012. године.

Цијена електричне енергије у прелазном периоду

Члан 31а

Други регулаторни период, у складу са овом методологијом, почиње 01. јануара 2016. године.

За период од 01. августа до 31. децембра 2015. године, који је прелазни период од завршетка првог до почетка другог регулаторног периода, Агенција утврђује цијену електричне енергије из домаћих извора примјеном формуле из члана 18 став 3 ове методологије, с тим што се елемент формуле C_{et}^{EEX} - цијена електричне енергије на Енергетској берзи у Лајпцигу (EEX: Phelix baseload, settlement price), утврђује као мјесечни просјек фјучерса за 2015. годину, објављених у мјесецу који шест мјесеци претходи почетку те године.

Тарифе за купце прикључене на преносни систем

Члан 32

На купце који су прикључени на преносни систем накнаде и тарифе утврђене на основу ове методологије примјењују се до 31.12.2012. године, у складу са чланом 192 став 3 Закона о енергетици.

Стопа поврата за први регулаторни период

Члан 33

(1) У првој години првог регулаторног периода примијениће се стопа поврата на капитал од 6,8%.

(2) Уколико вриједност РРТК израчуната примјеном формуле из члана 16 став 1 ове методологије, буде различита од 6,8%, до краја првог регулаторног периода извршиће се равномјерно прилагођавање стопи добијеној примјеном формуле.

Корекције из претходног периода

Члан 34

Приликом утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и цијена за први регулаторни период Агенција ће извршити корекције по основу разлика између одобрених и остварених величина, које нијесу обухваћене претходним одлукама Агенције које ће бити могуће извршити на основу коначних података.

Престанак важења

Члан 35

Даном ступања на снагу ове методологије престаје да важи Привремена методологија за одређивање регулаторног прихода јавног снабдјевача и регулисаних тарифа за снабдијевање електричном енергијом ("Службени лист ЦГ", број 58/10).

Ступање на снагу

Члан 36

Ова методологија ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

ДОДАТАК

АЛОКАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНОГ ПРИХОДА

Категорије купаца

Члан 1

(1) Према начину мјерења купци се дијеле на:

- 1) купце код којих се снага мјери, и
- 2) купце код којих се снага не мјери.

(2) Према мјерним уређајима купци се дијеле на:

- (2) купце са једнотарифним мјерењем.

Елементи обрачуна

Члан 2

- (1) Елементи обрачуна за све категорије купаца су:
  - 1) активна електрична енергија,
  - 2) коришћење преносног и/или дистрибутивног система који подразумева:
    - а) ангажовани капацитет преносног и/или дистрибутивног система, и
    - б) дозвољене губитке у преносном и/или дистрибутивном систему,
  - 3) коришћење услуге јавног снабдевача,
  - 4) подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије и когенерације.
- (2) Код купаца код којих се мјери реактивна енергија, додатни елемент обрачуна је "прекомјерно преузета реактивна енергија".

Цијена за активну електричну енергију

Члан 3

- (1) За сваку регулаторну годину просјечна цијена за активну електричну енергију за купце који се снабдијевају по регулисаним тарифама, израчунава се примјеном формуле из члана 18 став 1 ове методологије.
- (2) Просјечна цијена из става 1 овог члана се транспонује у тарифе на начин прописан у члану 13 овог додатка.
- (3) Утрошену активну електричну енергију купци плаћају на основу потрошње енергије регистроване на њиховим мјерним уређајима (kWh).
- (4) Ако купац преузима електричну енергију на више мјеста предаје истог или различитих напонских нивоа, обрачун се врши одвојено за свако мјесто предаје.

Цијене и накнаде за ангажовани капацитет преносног и дистрибутивног система

Члан 4

- (1) Ангажовани капацитет купци плаћају зависно од напонског нивоа на који су прикључени и мјерних уређаја које користе.
- (2) Купци прикључени на преносни систем плаћају за ангажовани преносни капацитет на основу измјерене максималне мјесечне снаге, по цијени специфицираној у додатку који је саставни дио Методологије за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије.
- (3) Купци прикључени на дистрибутивни систем код којих се снага мјери ангажовани капацитет плаћају на основу измјерене максималне мјесечне снаге и сљедећих цијена:
  - 1) цијена за преносни капацитет специфицираних у Методологији за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије, и
  - 2) цијена за дистрибутивни капацитет специфицираних у Методологији за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење дистрибутивног система електричне енергије, респективно, за купце прикључене на напонски ниво 35, 10 или 0,4 kV.
- (4) Купци прикључени на дистрибутивни систем, код којих се снага не мјери, ангажовани капацитет плаћају на основу:
  - 1) цијене за капацитет специфициране у Методологији за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије на основу измјерене мјесечне потрошње електричне енергије, и
  - 2) фиксне накнаде и цијене за капацитет које су специфициране у Методологији за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење дистрибутивног система електричне енергије.
- (5) Максимално измјерена снага купаца који посједују уређаје за континуирано мјерење и регистравање снаге по петнаестоминутним периодима је највеће оптерећење које се оствари у трајању од 15 минута у току мјесечног обрачунског периода у већој тарифи, а код купаца који посједују уређаје који мјере и региструју само највећу достигнуту снагу у периоду веће тарифе, узима се та регистрована снага.
- (6) Ако купац преузима енергију на више мјеста, измјерена снага се обрачунава посебно за свако мјесто испоруке.
- (7) Изузетно од одредби става 6 овог члана, за сву испоручену електричну енергију за потребе електричне вуче и за потребе купаца који имају више објеката на једној грађевинској локацији, обрачунава се истовремено вршно оптерећење без обзира на број мјеста испоруке, уколико је за то обезбијеђено одговарајуће мјерење.

Цијене за дозвољене губитке у преносном и/или дистрибутивном систему

Члан 5

- (1) Купци плаћају губитке у преносном систему на основу измјерене потрошње електричне енергије (MWh) и цијене за односни напонски ниво специфициране у додатку који је саставни дио Методологије за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије.
- (2) Купци плаћају за одобрене губитке у дистрибутивном систему на основу измјерене потрошње електричне енергије (MWh) и цијене за односни напонски ниво специфициране у додатку који је саставни дио Методологије за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење дистрибутивног система електричне енергије.

Накнада за снабдијевање

Члан 6

(1) Накнада за снабдијевање израчунава се примјеном следеће формуле:

$$N_t = \frac{TPk_t + TPnk_t + A_t + PS_t - Ppvv_t}{Bmm_t * 12}$$

гдје је:

N_t - накнада за снабдијевање, (€/купац/мјесец)

TPk_t - одобрени трошкови пословања који се могу контролисати из члана 9 ове методологије, (€)

$TPnk_t$ - одобрени трошкови пословања који се не могу контролисати из члана 10 ове методологије,

A_t - амортизација утврђена за регулаторне потребе из члана 12 ове методологије,

PS_t - поврат на средства из члана 13 ове методологије,

$Ppvv_t$ - одобрени остали пословни, ванредни и ванпословни приходи из члана 17 ове методологије,

Bmm_t - број мјерних мјеста купаца, које снабдијева јавни снабдјевач,

t - година регулаторног периода.

(2) Купци плаћају накнаду за снабдијевање по цијени из става 1 овог члана на мјесечној основи за свако мјерно мјесто на којем се читава потрошња купаца.

Накнада за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије и когенерације

Члан 7

Купци плаћају накнаду за подстицање производње електричне енергије из обновљивих извора енергије и когенерације као додаток на цијену активне електричне енергије у складу са уредбом Владе.

Цијене за прекомјерно преузету реактивну енергију

Члан 8

(1) Прекомјерно преузета реактивна енергија представља разлику између стварно преузете реактивне енергије и реактивне енергије која одговара фактору снаге $\cos \varphi = 0,95$.

(2) Купци који прекомјерно преузимају реактивну енергију исту плаћају по тарифним ставовима који износе 20% тарифних ставова за активну електричну енергију.

(3) Купци који преузимају енергију са фактором снаге $\cos \varphi \geq 0,95$ не плаћају реактивну енергију.

(4) Купац који искључује своје уређаје за компензацију реактивне енергије по налогу оператора преносног система или оператора дистрибутивног система не плаћа прекомјерно преузету реактивну енергију за период искључења.

(5) Купци плаћају прекомјерно преузету реактивну енергију на основу измјерене реактивне енергије (kVArh) и цијена из става 2 овог члана.

Врсте тарифних елемената

Члан 9

(1) Тарифни елементи се дијеле према периоду коришћења електричне енергије, тј. добу дана и према напонском нивоу мреже на коју су односни купци прикључени.

(2) Према добу дана тарифни елементи се утврђују као:

1) већи тарифни ставови (VT), и

2) мањи тарифни ставови (MT).

(3) Однос између тарифних ставова за електричну енергију утрошену у већој и мањој дневној тарифи не може бити већи од 3:1, а снабдјевач га утврђује за поједине категорије купаца или тарифне групе, уз уважавање односа количина електричне енергије које одређена категорија или тарифна група купаца преузима у већој и мањој тарифи, на начин да се утиче на уравнотежење дијаграма потрошње и са највећом вјероватноћом оствари приход за плаћање набављене енергије.

Примјена тарифних елемената

Члан 10

(1) По већим тарифним ставовима обрачунава се електрична енергија испоручена у времену од 07 до 23 сата, у периоду када се користи зимско рачунање времена, односно у времену од 08 до 24 сата, у периоду када се користи љетње рачунање времена.

(2) По мањим тарифним ставовима обрачунава се електрична енергија испоручена у времену од 23 до 07 сати наредног дана, у периоду када се користи зимско рачунање времена, односно у времену од 00 до 08 сати, у периоду када се користи љетње рачунање времена.

(3) По мањим тарифним ставовима обрачунава се електрична енергија испоручена и недјељом (од 00 до 24 сата), под условом да је такво мјерење обезбијеђено.

(4) Уклопни сатови двотарифних бројила електричне енергије стално су подешени по средњеевропском времену у зимском периоду и при преласку на љетње рачунање времена се не преподешавају.

Изузеци код мјерења електричне енергије и капацитета

Члан 11

(1) Ако се електрична енергија не мјери на мјесту предаје, већ на напону нижег, вишег или истог реда од напона предаје, измјерена количина електричне енергије увећана, односно смањена за губитке у водовима и трансформацији, обрачунава се према тарифним ставовима који важе за напон мјеста предаје.

(2) Начин обрачуна губитака из става 1 овог члана утврђује се уговором.

(3) Ако се преко мјерних уређаја једног купца, који је прикључен на високи или средњи напон, снабдијева електричном енергијом други купац (индиректни купац), потрошња електричне енергије купца прикљученог на високи или средњи напон, код којег су смјештени мјерни уређаји, умањује се приликом обрачунавања за количину енергије и снаге која је предата индиректном купцу.

(4) Одредбе из става 3 овог члана примјењују се само у изузетним случајевима, када не постоје друге техничке могућности мјерења потрошње енергије и снаге купца.

(5) Уколико због радњи јавног снабдјевача, квара на постројењима купца проузрокованог вишом силом или квара на постројењима испоручиоца, дође до ограничења у испоруци електричне енергије у трајању дужем од 24 часа непрекидно, купцу који има одговарајући мјерни уређај, у том мјесечном обрачунском периоду, вршно оптерећење ће се у времену трајања тог ограничења посебно утврдити.

(6) При утврђивању активне снаге у случајевима из става 5 овог члана, вршно оптерећење постигнуто у току мјесечног обрачунског периода смањиће се за разлику између тог вршног оптерећења и вршног оптерећења постигнутог у току ограничења у том периоду и то сразмјерно броју дана у којима је испорука електричне енергије била ограничена.

Корекције

Члан 12

(1) У току поступка утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за наредни регулаторни период Агенција ће извршити корекције по основу разлика између одобрених и остварених величина на које субјекат не може утицати и оних на које може дјелимично утицати насталих у току текућег регулаторног периода.

(2) Укупне корекције за период представљају суму разлика одобрених и остварених величина за сваку годину регулаторног периода, с тим што ће се остварене величине у трећој регулаторној години рачунати као збир остварења за протекли дио регулаторне године до доношења одлуке по захтјеву и процјене за преостали дио регулаторне године.

(3) Корекције настале у текућем регулаторном периоду извршиће се, по правилу, у првој години наредног регулаторног периода.

(4) Уколико би корекције из става 3 овог члана имале неповољан утицај на пословање субјекта, с једне стране, или на купце електричне енергије, с друге стране, Агенција ће корекције примијенити до краја регулаторног периода.

Цијена за активну електричну енергију

Члан 13

(1) За прву годину регулаторног периода цијена за активну електричну енергију за купце који се снабдијевају по регулисаним тарифама, израчунава се примјеном формуле из члана 18 став 1 ове методологије.

(2) За наредне године регулаторног периода цијена за активну електричну енергију за купце који се снабдијевају по регулисаним тарифама, израчунава се примјеном следеће формуле:

$$C_{t}^{K} = C_{t}^{od} - K_{t-1}^{Ce}$$

гдје је:

C_{t}^{K} - цијена за активну електричну енергију за купце који се снабдијевају по регулисаним тарифама, (€/MWh)

Ce_t^{od} - одобрена цијена електричне енергије из члана 18 став 1 ове методологије, (€/MWh)

K_{t-1}^{Ce} - корекција између одобрене и остварене цијене за испоруку по регулисаним тарифама, која се израчунава примјеном следеће формуле и исказује у €/MWh:

$$K_{t-1}^{Ce} = \frac{Ce_{t-1}^{od} * E_{t-1}^{pl} - Ce_{t-1}^{ostv} * E_{t-1}^{isp}}{E_t^{od}}$$

гдје је:

Ce_{t-1}^{od} - одобрена цијена електричне енергије за испоруку по регулисаним тарифама из члана 18 став 1 ове методологије, која је транспонована у тарифе, (€/MWh)

E_{t-1}^{pl} - планирана електрична енергија за набавку из свих извора, (MWh)

Ce_{t-1}^{ostv} - остварена просјечна цијена електричне енергије за испоруку по регулисаним тарифама, (€/MWh)

E_{t-1}^{isp} - испоручена електрична енергија, (MWh)

E_t^{od} - планирана електрична енергија за набавку из свих извора, (MWh)

t- година регулаторног периода.

Корекција накнаде за снабдијевање

Члан 14

Накнада за снабдијевање која се транспонује у тарифе за прву годину наредног регулаторног периода израчунава се примјеном следеће формуле:

$$N_t = \frac{TPk_t + TPnk_t + A_t + PS_t - Ppvv_t - K^{TPnk} - K^{Bmm}}{Bmm * 12}$$

гдје је:

N_t - накнада за снабдијевање, (€/купац/мјесец)

TPk_t - одобрени трошкови пословања који се могу контролисати из члана 9 ове методологије, (€)

$TPnk_t$ - одобрени трошкови пословања који се не могу контролисати из члана 10 ове методологије,

A_t - амортизација утврђена за регулаторне потребе из члана 12 ове методологије,

PS_t - поврат на средства из члана 13 ове методологије,

$Ppvv_t$ - одобрени остали пословни, ванредни и ванпословни приходи из члана 17 ове методологије,

K^{TPnk} - корекције по основу разлике између одобрених и остварених трошкова који се не могу контролисати за текући регулаторни период,

K^{Bmm} - разлика између одобрених и остварених прихода од накнаде по основу промјене у броју мјерних мјеста за текући регулаторни период,

Bmm - планирани број мјерних мјеста купаца које снабдијева јавни снабдјевач за прву годину наредног регулаторног периода,

t - прва година наредног регулаторног периода.

Укупне корекције

Члан 15

Приликом утврђивања корекција трошкова из члана 9 ове методологије, остварених у току текућег регулаторног периода, узео се у обзир и измјене регулаторног прихода настале у току периода по захтјеву енергетског субјекта или на иницијативу Агенције, у складу са чланом 11 ове методологије.